

COPIA

DE ALGUNS REMEIS, QUE USABA

LO CÉLEBRE SEÑOR

VEHÍ DE LA PÉRA,

QUE LA FACILITÁ AL

Sor. GENOVER DE VILANANT,

*la cual se dona à llum en lo present
any.*

FIGUERAS:

IMPRENTA y lib. de FRANCISCO PUJOL,
deban del PASSETJ.

1845.

Esta collecció escullida de alguns remeis cassers y manuals
que usaba ab exit felis lo celebradissim curandero señor Vehí
pagés de la Péra , despues que li regalá las següents receptas un
sabi y molt acreditat metje natural de Suecia , passant al ser-
vey del exércit que combatia á Portugal en lo ultim sigle , y
en agrahiment del especial cuidado que tingué la casa de Ve-
hí , mentres sofrí la grave y llarga malaltia que est facultatiu
estranjér passá à lli : quals receptas , lo dalt expresat Sor.
Vehí , las deixa copiar al apotecari de Cursá.

Reg. 2638

1 Remey per curar briáns.

Pendrás quatre diners de escuma de or; quatre de blanquet cru, quatre de oli rosat, tot lo dit ho posarás en una escudella y ho remenarás bé, del dit unguent te untarás allí ahont sian los briáns cada nit al anarten al llit, afins sian curats; advertint que vuit dias antes deferte la untura, pendrás matí y tarde un vas regular de aigua de pampinella, créxens y flor de ninfa.

2 Remey per dolor aciàtich

Pendrás arrel de carbesina tendra, la esclafarás ben esclafada y la farás bullir ab vinagre del millor, ho colarás, ten farás bañs ben calents antes de anár al llit, allá ahont tingas lo dolor, dexanthi un drap xupat del mateix remey.

3 Remey per roña de Cá

Pendrás mitja quarta d' oli comú, un manát de caps de lletatresa, ho farás bullir afins que no hi hagia humitat, ó colarás, y cuant será un poch refredat hi posarás una porció de flor de sofre y altre de llexiu, y ben barrejat te unturas tres nits seguidas, en lluna nova.

4 Remey per sanchs-fluxos y venas rompudas

Pendrás matafoch ó sempreviu herba de mil fullas, pampinella, sal de Cardóna y vinagre fort : ditas herbas las cullirás al mes de maig, las picarás posanthi parts iguals de unas y otras, y posadas dintre de un alambí ab deu lliuras de vinagre, se destilará la quantitat de sinch lliuras, y en estas sinch lliuras hi mesclarás sinch de vinagre, cuant sia fora del alambí, y dos lliuras de sal comuna, despues ho tornarás en lo alambí, y lo destilaras à fins á sis lliuras, y lo altre se llensará.—Modo de aplicarlo. Si es vena rompuda interiorment en lo cap, farà com qui pren tabaco, xuclant la aigua ab lo nas : si la vena es externa s' hi posará un drap xupat : si la vena es en lo pit ó altre part interna, compot esser en una dona al haber parit, ó per altre excés de la naturalesa, sen pendrá una cullerada : per feridas ó talls, se rentará y dexanti un drap xupat, té curarás lo mal de cap, posanten un drap xupat en los polsos; y per cualsevol cremadura.

5 *Una dona que despues de parida tinga dolors.*

Pendrás una porció de figas secas, las farás cóurer ab mel, se las menjará la parida, y quedarà aliviada del dolor.

6 *Remey per resóldrer una llaga maligne, y per cualsevol tall ó ferida.*

Pendrás mitja unsa de bálsem sólido de lo catello, mitja unsa de unguent blanch, ó mesclaràs y ó posaràs dins de una xicra, y te untaràs.

7 *Remey per una llaga maligne per una bestia que lo casco li caigua.*

Pendràs esperit de trementina, balsem de sofre trementinat; oli de euforbi y oli de aparici parts iguals, y mesclat ó aplicaràs ab desfilas.

8 *Remey per tráurer los pels y bigoti á una Dona per lletja que sia.*

Pendrás tres claras de ous del dia, posadas en un plat, se debatarán posanthi vuit unsas de cals viva, una unsa de or piment tot fet polvos ab una porció de llexiu que quedia com una salsa clara, untant als vigotis ab uua ploma se dexará estar mitja hora, y despues se rentará ab aigua calenta, dat lo cas que los pels no saltassen, se tornarà untar de la mateixa manera, y despues de caigut se untará per alguns dias ab oli rosat, y quedarà la pell llisa com un porró.

9 Remey per perellons.

Pendrás una porció dels cascós de las bestias quant las ferran, las farás cóurer ab oli comú, y untarne bent calent los perellons, y si son rebentats, se sufregirá pell de serp ab oli comú y se untará.

10 Remey per curar una ferida luego.

Pendrás tres unzas goma de pí, una y mitja de pega negra, una y mitja de grega, y una y mitja de sera nova, se fa bullir tot junt, y despues se rentará ab vinagre fort, y apliquéulo.

11 Remey per carbuncles.

Pendrás escabiosa, la picarás y mesclarás una porció de sutje, una de sabó moll, y altre de cals viva.

12 Remey per fer pellar una llaga encara que sia de escaldit.

Pendrás cagallons de cunill, ne farás polvos, y aplicats ha la llaga, curat segur.

13 Remey per tercianas, tant dobles com sensillas

Pendrás una porció de fullas de carxofera, las mes vellas, se posarán ab una olla nova, y posadas ab quatre escudellas de aigua comuna se fará bullir fins que disminuesca á una escudella, se pendrá en dejú, al cap de

dos horas pendrás xacolate ó sopa, advertint que deurá continuharho quatre matins, que li obrará per cambra ó vomit.

14 Remey per hidropesia.

Pendrás tres culleradas de mel, te untarás tot lo ventre méenos lo llombrigol, y despues ho empolvarás de cendra fina, y sentho tres dias seguits, donará mol treball, continuamente suant y en gran manera orinant y anant de cambra.

15 Remey per reventar un tumor ó resper.

Pendrás polvos de encens mascles y sutje passat ab un sedás, posarás la porció necessaria per cubrir tot lo tumor, lo anirás mollificant ab saliva, que lo pagat tiria mes á moll que á tort, y posat en un drap, ho aplicarás.

16 Remey per curar gòlls.

Pendrás una porció de esponja fina, la que se cremará y sen farà polvos, una porció de pol y podi fet polvos, sen posaran dels dos polvos lo que capia en un duro de plata, y posat en una escudella ab deu grans de sal nitre picat y deu grans de sal de Cardóna picada: y vint dias á la disminució de la lluna al mati en dejú, y á la tarde, ne pendrás ab aigua de la flor de saúch ben salada y calenta, y que

sen cubria al goll ab un drap xupat.

17 *Remey per curar roña de gossos ; ab vertint que esta quantitat es per un gos.*

Pendràs una unsa de trementina comuna, un robell de ou, una dragma de polvos de solimany, dos escrupols de sal de Cardóna, tot mesclat ho posaràs dins de un topí, y posarhi oli comú y vinagre fort parts iguals remenantho fins se fassia un unguent sen anar al foch.

18 *Remey per cambras.*

Pendràs una porció de escorsa de sarve, posaràs á bullir ab aigua que disminuesca de tres parts dos, ne veuràs en dejú al mati una porció, y un altre á las quatre de la tarde.

19 *Remey per tercianas.*

Pendràs uua cullerada de such de matafoch, dos de aguardent, tot mesclat ab una escudella ho veuràs á la entrada del fret.

20 *Remey per llaga maligne, sia jove, vella ó suàu: tumors y altres mals*

Pendràs una quarta de oli, igualment aguardent, ó posaràs ha bullir ab foch lento, y habent un poch bullit, s' hi tirarà una lliura de sabó de reca, una candela de seu fet bocins, se traurà la pell de una caña y sen rascarà un puny ab un vidre ó gabinet, ben

polvorisat s' y mesclará; y en estar lo sabó disolt s' hi tirarà mitja lliura de mini, mitja de sera nova fet bocins, remenantho fins torna negrench, tiranthi mitja lliura de polvos alum cremat, ó traurás del foch, remenantho afins sia fret.

21 *Remey per fer parir una dona, y per fer traurer lo llit dela criatura.*

Pendrás tres dragmas del berraitg mineral, una dragma y mitja de polvos de *pereyra* labrava, igual de triaca de ponsem, sufficient quantitat axarop de altimira sen farà una pasta, de dita sen farán sis bolas, y ab aigua de salgarina, sen donaràn dos bolas à la fulana, al cap de dos horas caldo, al cap de dos horas si no ha tret lo llit, altres dos bolas ab la mateixa beguda, y si despues de tret te dolors, se perfumará ab brots de modegas ó estepas verdas.

22 *Remey per espayma.*

Pendràs un ansat ab aigua, lo posarás al foch, arrancant al bull, hi tirarás un poll viu, plomas y tet, que no tinga sino vuit ó deu dias, li faràs donar alguns bulls, donant aquell caldo al espaymát.

23 *Remey per matar un cranch ja lligat dintre*

del cañó.

Pendrás un cap de moltó que no sia estat marrá, se li trau las bañas y llana posantho dintre de una olla nova ab aigua corresponent, sen fará caldo afins que la carn se desfassa ab lo caldo, se colará y colat lo caldo, se posará en altra olla nova, posanthi una altra porció de la herua *erisimo* se farà donar alguns bulls, y despues ab est caldo te mollificarás tres vegadas al cranch al dia gargari-santho, posanti un drap xupat cada vegada.

24 Remey per puágre.

Pendrás una unsa de la pulpa de cacia fístula, oli rosat, y oli de ametllas dolsas, de tots dos, parts iguals fins que de totas tres cosas barrejat, se facia un liniment per untarse á la nit en la part se sentia lo puágre.

25 Remey per mal de cap ó migraña.

Pendrás una porció de bledas picadas y posadas en un drap y aplicantlas que tinga lo cap, y per dolor de orelas, si fará entrar dos ó tres gotas del such de las bledas ha la orella dolorasa. Lo aquieta y es ben probat.

26 Remey per obrir tumors en cualsevol part externa del cos, durs com una pedra.

Pendrás un ensat nou, posarás una porció

de grana de llinet necessaria per un cataplasma, farás bullir ab la corresponent aigua fins que lo llinet se escalfa ab los dits, y tirarás una porció de arrós, tres cuartos de safrá, cuit que sia lo arrós se traurá del foch, se picará tot junt en un morter, reblanit que sia, se hi tirarà un ó dos robells de ou, y tot mesclat se posará un cataplasma que cubresca tot lo tumor, y si es inflat, si posará un drap xupat de la aigua que auran tret del tupí, y continuatho, experimentaréu benefici.

27 *Remey per despues de la baróla sens poder obrir los ulls inflamats y plens de crostas.*

Pendrás una llonseta prima com un duro del magre de la cuixa del moltó, y aplicatne una á cada ull, ab pocas vegadas veurás lo efecte.

28 *Remey per mal venèreo encara que tingan corriment.*

Pendrás una unsa de polvos de sarsa parilla, dos unsas dels trosiscos de alandal, sis dragmas de la sal prunella, sinch escrupois del mercuri dols una unsa polvos sucrecandi, mitja unsa polvos regalicia, ab axarop rosát solutiu, tot junt mesclat sen farà conserva y se posará bentapat ab un vas de

crisall, compost que sia sen pendrá ha las quatre de matinada y ha las nou de la nit, y posant á cada beguda, mostra com una ave llana, ab aigua de créxens ó melons calenta.

29 *Remey per rumatisme y altres dolors.*

Pendrás un ansat nou y posarás mitja quarta de oli, un vas de vi bó, un bon puny de cucas de cent camas; se farà ben bullir afins que lo vi sia ben fós, despues se dexará rebenir, se tornarà al foch, posanthi un atre vas de vi, quant bullirà si tirarà tres ó quatre granotas vivas, se tornarà fer bullir fins que lo vi sia tot fós, y de dit oli sen untará la part dolorosa.

30 *Remey per sustos.*

Pendrás un ansat nou ple de aigua, lo posarás al foch, al bullir posarás pega en un plat que hi haja cosa de una beguda de aigua natural, y continuar, que es capas de fer traurer una lleuma de sanch com la má, sens ser adobada la pega, posantni la cantitat de una nou grosseta.

31 *Remey per cuchs, fer vuidar lo ventre sia criatura, sia gent gran.*

Pendrás cogombres silvestres ó amarchs, trujas, cuchs de terra, pells de serp, fet

ben courer ab oli de olívas, ten untarás lo ventre.

32 *Remey per curar los vomits á cualsevol malalt.*

Pendrás una porció ó una unsa de such de llimó, mitja dragma de sal de donsell, ho posarás dins de una ampolla, aixó bullirá sens foch, cuant se li parará lo bull que quedarà clar, hi ajustarás dos unsas de aigua dementa destilada, y àntes de péndrer caldo ó altre medicina lo malalt, pendrá de dita composició una cullerada, y segur de no tráurer mes

33 *Remey per cremaduras.*

Pendrás dos unsas d' oli comú, dos de aigua arrós, y ho batrás be fins que tornia com un unguent, despues hi ajustarás dos dragmas de extret de saturno líquit, una dragma de aguardent, se tornarà bàtrer ben batut, y aplicat ab un drapet, es segur.

34 *Remey probat per flux de sanch del nas.*

Pendrás mitja unsa de vidriol blanch, lo farás fóndrer ab quatre unsas de aigua de plantatje, ab esta mixtura sucarás dos calas de desfilas per posar dintre los nadíos del nas, y aplicarás un cataplasme d' ortigas en lo clatell de las tendras no mes que picadas cruas

35 *Remey per dolors forts de cap.*

Pendrás brots tendres de magraner y pó-sals al mitj de dos fullas al rescals, ó al foch, y despues picals y posals en un drap que tinga de pols á pols sobre lo front, y posa vinagre rosat y aiguardent parts iguals, y arrúxa dit cataplasma y aplical.

36 *Recepta per fer vernis cristallí.*

Pendrás quatre unsas d'esperit de vi á la prova de la pblvora, polvos de goma glassa, polvos de goma mastech, una unsa de cada cosa, y una unsa de trementina de gota, tot dintre de una ampolla.

37 *Remey contra veneno, sia que los bolets han fet mal, ó altre cosa venenosa.*

Pendrás immediatament sis unsas de vina-gre y de tres en tres horas una unsa, y no prengas altra medicina, menos que hi bar-regias quatre cuartos de triáca magna.

38 *Remey per estroncar la sanch de una vena rompuda.*

Pendrás polvos de vidriol blanch, y los aplicarás sobre la vena ben lligat.

PESOS DE APOTECARI.

Vint grans fan escrúpol—tres escrúpols fan dragma—nou dragmas fan unsa—dotse un-

sas fanlliura—setse unsas medicinals fan lliura de adroguer—xexanta gotas fan dragma—vint gotas escrúpol.

39 *Remey molt experimental per qui se veu amenassat de feridura, ò embestit en ella.*

Pendràs sis dragmas de mercuri viu passat per una luda blanca, dos dragmas y quinze grans de trementina de gota, y tres dragmas de greix de tocino sensa sal, y ab aixó se fa l'extinció del mercuri, segons art, fins que se conega que no hi haja mercuri, despues hi mesclarás dos unsas polvos de diegridi, y dos unsas de polvos de xalapa, y perfectament mesclat sen compondrán vuitanta quatre (84) píndolas de dos escrúpols y mitjgra cada una

Modo de usar dit remey: ans de sopar pendrás dos píndolas ab dos culleradas de sopa clara, y pren poch aliment, y si fos un cas que lo fes anar en desmasía, pendrás un vas de orxata.

40 *Remey per curar cualsevol tall encara que tinga una má de fondo, aplicat tot seguit.*

Pendrás los brots tendres del fàls ó userda, ho picarás be y aplicau, que curarás promte.

41 *Remey per curar lo dolor de ventre á una dona despues que ha parit.*

Pendrás una porció de llet de ovella necesaria per un cataplasma , la posarás en una casoleta ab una porció de polvos de la camamilla y una porcioneta de farina de blat passada ab lo sedás , y lo posarás á escalfar en poch foch , que la llet no arribia á bullir, anantho remenant fins que tingua consistencia de cataplasma ; y ho traurás del foch , y cuant sia mitj fret, hi posarás dos rövells de ous del dia , donanthi una remenada , y aplicau.

42 *Remey per melsa , segur.*

Pendrás fullas de tamarín , las farás couer ab oli de olivas , y s' untará sota las costellas del costat esquerra.

43 *Remey per curar llagas y mals dolents.*

Pendrás una lliura fullas tendras de tabaco , las picarás be , tres unsas pega grega , tres unsas séra nova , tres unsas oli comú , ho farás couer tot junt fins que lo such del tabaco sia consumít , y á las horas y posarás tres unsas trementina , y luego haja bullít , mésclau y traugo del foch , cólau y espremau , aplicau y fa prodigis.

44 Remey per curar tiña.

Péndrer una porció de brotonicas, y altra de la herba anomenada gatarrabiosa, altra de arrels y fullas de noguer, una porció d' orpiment, tot aixó ó farás ben couer ab aigua, y tres vegadas al dia ne rentarás lo cap del tiñós, que curará, y li tornarán los cabells si li ensalsas lo cap cada vegada ab tabaco de frare.

45 Remey per curar Llúpias.

Péndrer una unsa de sabó moll, y una unsa de cal viva, ho mesclarás bé, y ne farás cinch pegats iguals de la grandaria de la llupia, n' hi aplicarás un, y al cap de una hora altre, y així anirás continuant fins que bajas aplicat tots sinch; despues li aplicarás un pegat de mantega de la flor de taronger, y al cap de dos horas saltará la llupia; en cas no saltia, la arrabassarás ab unas pinsas, que seguirá facilment, y despues aplicarás un pegat de l' emplastre negre de vidós, y per defensiu, aplicarás uns draps xupats de vinagre que sia las tres parts aigua al rededor, y li deixarás estar dos horas, y quedará curat.

46 *Remey per curar sordera.*

Péndrer uns pochs d'escorpins, y ab unas estisoras los llevarás lo cap y la cua, y pendrás una porció de ous de formiga, y posat en un plat ho farás cóurer ab oli comú, such de ceba, aguardent y ho farás bullir fins que lo such de ceba sia consumit, y ab dit oli untarás las orellas de dins.

47 *Remey per los que orinan sanch.*

Péndrer cada matí una porció de llet de ovella, y també una porció de la pela interior dels pedrés de gallina, ó capó, y ho pendrás als dematins ab vi blanch.

48 *Remey per una llaga per fonda que sia.*

Péndrer calsidas veras, las picarás ben picadas, y las aplicarás à la llaga.

49 *Remey per briáns, es experimentat.*

Pendrer consolida menor, que es lo mati-foch bort, ho picarás ben picat, espremaras lo such, y t' untarás los brians.

50 *Remey per resódrer llagas y es exeperimentat.*

Péndrer dos papers de quina, los posarás en una ampolla, de resolis ó altra ampolla plena d' aigua natural, y ben remanat, xuparne un paper de estrasa y aplicarlo.

51 *Emplastre contra dislocació ú ossos tren-
cats, per fortificar la part y traurer lo dolor.*

Péndrer emplastre occicros de guillem sirvent, de confortatiu de vigo, de petri alvi, de contraraptura, de cada una mitja unsa, de trementina una unsa, altre de pega negra, altre de pega grega, mitja unsa de seu de crestat, tot aixó se farà fóndrer en una cassóla ab poch foch, y despues tret del foch, y essent mitg fret, hi anyadirás una porció de polvos de sinfito, de multrons, de mastech, d' encens mascles, de sanch de dragó, y polvos de restreny, y trenta gotas de trementina de gota, y ho mesclarás tot, y ben remenat, quedarà fet lo emplastre y ho aplicarás quant convinguia.

52 *Modo de fer lo vernís de la Xina.*

Péndrer una unsa de goma laca, una unsa de goma sercacola, dos unsas olí de trementina, una lliura esperit de ví á la proba de la pólvora, mesclat y disolt, será fet lo vernís.

53 *Remey per dolor de orelas.*

Péndrer una porció de moradui, que posat en un plat ab una porció de cancelada y oli, se farà ben cóurer, y posau dias de la orella.

54 *Remey perque la alè no púdia.*

Péndrer sofre de canó, lo picarás y passaràs per un cedàs, y cada mati ne pendràs en dejú, lo que agafarás ab mitj cuarto, junt ab tres ó quatre culleradas de aigua de menta.

55 *Remey per mul de cor.*

Péndrer grana de niellas, las picarás bé, y ab ví ben bó, las pendrás al mati en dejú.

56 *Remey per un que té gran tós.*

Péndrer porros y los esclafarás, espremarás lo such, y ho mesclarás ab llet de dona, y ho pendrás sempre que vinga la tós ó al anarten al llit.

57 *Remey per la mare que regularment esdevé á las donas, que és tant lo que se los hi al- larota, que bé que la tenen per loca; y axis delira y diu disbarats, ab gran torment de cap, y á vegadas ab accidents, sens parlar, com si haqués de morir.*

Péndrer sis brots de ruda, sis brots de menta, y se picará bé en un morter; despres se hi tirarà mitja xicra de aiguardent, y ho colarás y espremarás lo such, y posadas en un drap las ditas herbas, se aplicarán en los pits, entre las dos mamellas, y despres ab lo dit such, se hi mesclará mitj vas de orins de

criatura, y despres se colará, y posat en una ampolla, de tant en tant ni donarás dos culleradas, y despres se li aplicará un pegat de goma galbano en lo llombrigol, com un duro de plata.

58 *Remey segur y probat per una llaga vella y de mala especie.*

Péndrer dos sous oli de pericon, dos sous diacolon magna, dos sous trementina, dos sous unguent de egipciach, dos sous hálsam de arceu, y axó ó farás fonder en un plat al foch, y ó aplicarás ab un drap á la llaga.

59 *Remey per un tumor per rebelde que sia.*

Péndrer escabiosa, la picarás y espremerás lo such y lo llansarás y tornarás la herba al morter, hi posarás un poch, de llebàt, trementina comuna, un rovell de ou cru, se pica y mescla bé, escalfanto bé; y posat en un drap se aplica.

60 *Remey per curar una fistula al ull ó en qualsevol paratje del cos.*

Péndrer vidre ben vert y picát si com pols, una porció de trementina, una de alum ben picat, y ben mesclat tot, quedarà com un unguent y ó aplicarás ab pegadets.

61 *Remey per curar un cranch.*

Péndrás una porció de cansalada ben rancia ó vella, la farás fónrer en un plat, y despres hi mesclarás una porció de polvos de verdet, un poch de aigua arrós, ho anirás remenant, fóre del foch, fins que sia fret, y fret lo unguent, ho aplicarás á la llaga ó cranch ab un drapet.

62 *Remey per parótigas ben xeperimentat.*

Péndrer un ansadet, hi posarás tres xicras de aigua comuna una xicra de oli comú tres diners de sofre ben picat, una porció de angrunas de pa de blat, ho farás cóurer fins que sia la aigua fosa, y ben remenat y fret, hi mesclarás dos robells de ous del dia, y tornat á remenar ho aplicarás ab un drap.

63 *Bálsam per llagas y feridas, probat.*

Péndrer vuit lliuras de aiguardent, vuit lliuras de oli comú, una porció crescuda de calsidas veras, brotónica, llapcicai, olivardas, donsells, estepa blanca, estepa negra, timons, romaní verge, herba de tall, y se fará cóurer fins que no hi haja jens de aiguardent, despres se colará, y se y posará mitja lliura de cera nova, cuant sia fret, se posará ab pots per aplicarlo.

64 *Remey per dissecar ó resòlder una llaga,*

tan de camas, com de porcellanas ulceradas, feridas de ferro, balas de fusell, y de artilleria.

Péndrer mitja lliura de oli comú, se posará en un ensat ó cassola ab poch foch, y al comensar á bullir, se hi posará mitja lliura de blanquet ben molt, y remenantho sempre, se hi posará una unsa de polvos de mirra, una de polvos de mastech, mitja de polvos d' encens mascles, y ha de bullir cosa de mitj quart sens parar lo remanar, ajustanti dos unsas de cera nova, y quant sia fosa ó trauras del foch, remenanto fins que sia tot prés, tiranthi antes de acabarse, de péndrer mitja lliura de oli de pericon.

65 Remey per lo fel sobrexít.

Péndrer una xicra de aiguade romaní en dejú, y curarás.

66 Remey per mal de pedra, segur y de arrel.

Pendrer una porció de flor de noguer á la primavera, la faràs secar al ombra, y quant la usaras, ne pendrás al matí en dejú, feta polvos, lo que podrás agafar ab mitja peseta, ab un vas de vi blanch, y continuo, que curaras.

67 Remey per dolor d' illada.

Péndrer una porció de la herba ibartética,

ne farás cóurer ab aigua, ne pendrás un vas regular, si lo dolor no para, ne pendrás un altre, que ha tercera, regularment, no s'hi arriba.

68 Remey segur i probat per lo reumatisme.

Péndrer una olla nova, posáras una porció de ruda, altre de donsell, murtra, salvia, madrastras, dotse olivas de llorer, un puny de flor de romaní, una porció de pell de serp, dotse clavells de especie, mitja nou noscada, una sitra de vi blanc, ho taparás, fentho cóurer fins que hagia disminuít per mitat, prenent despues un poch de llevat, y dextat ab lo vi, remenat, quedarà com farinas, se aplicarà lo dolor.

69 Remey per sufocació, fa prodigis.

Péndrerlo fruit ó rahim del sauch cuan sia madur, lo picaras, y esprement lo such, lo colaras posantlo dins de una ampolla, y prenentne dos culleradas ab aigua de la flor del mateix sauch, cuant tingas sufocació.

70 Remey per tenir succeció una dona cuant vá arreglada.

Péndrer quatre escrupols del ambreguis, una dragma de cardamomo major, tres escrupols de espiguart, quatre de cañella fina, un y mitj de arrel de valeriana, de tot sen farà polvos passantlos ab un cedás, y dels dits polvos sen pendrá una dragma en dejú ab l'aigua de altimiri; una hora y mitja antes de sopar altra, es dir : un vas regular; advertint que tot lo temps que se usará dit remey, no se pot usar del matrimoni.

71 Remey per una enjina ó garrotillo, probat y segur.

Péndrer un drap de téla que doblat pugá tenir tot lo coll, dintre del drap y posarás una porció de cuchs de la terra vius, fluxos que puguian correr per entre mitx del drap, cusintlo de totas las bóras, per que no fújian los cuchs, y aplicantho al coll, los cuchs venen com lo dit, y veurás lo prodigi.

72 Remey per cambras encara pue sian de saneh, segur y ben probat.

Péndrer un llimó, lo partirás per lo mitj, lo ensalsarás bé de café, lo xuclarás es dir, la mitat cada vegada.

73 Remey per escorbutich y llagas en la boca, y flucció.

Péndrer una porció de la pelosella ó herba

cancéra ab una porció de alúm de roca, fét bullir ab vi blanch ó malvesía, y tévi ho glopejarás de tant en tant.

74 *Remey per tiña, lo mes segur per mala que sia, per gent ròbusta.*

Péndrer una escudella de oli comú, un brot valádra, una unsa de rancions de cansalada, un sou de or piment, dos dits de arrel de matapoll, una dotsena de sardinas confitas ben rancias, fentho bullir fins que lo matapoll quedia ben sech, y colát ne untarás la tiña ab un poch de oli calent, despres ho cubrirás ab una bufa de porch.

75 *Secret.*

Péndrer una porció de such de rábes, una de cuchs de terra esclafats ab dit such, y colat, tremparás ab dit compost un gabinet, lo cual tallará lo férro, com sifos plóm.

76 *Oli molt bó de llorer per diferents cosas.*

Péndrer una porció crescuda de olívas de llorer y fullas, ó picarás, ó posarás ha bullir en un parolét plé de aigua; aquella crassitut que hi haurá sobre l' aigua, es l' oli, lo cual ab una cullera lo triaràs, posantlo dins de una ampolla. Es bó per falta de moviment als nervis. los corrobóra, Es bó per los paralíticats, per dolor d' orelles, y també als que lo xuclan : posat á la natura de la dona,

li provoca lo mes, y untat sobre de la dita li fa fer lo llit quant ha parit.

77 *Remey per tornar lo ces dintre.*

Péndrer una porció de palla de ciurons, perfumarás la part del ces y millor ab oli de escarbats perfumat.

78 *Emplastra per cambras de sanch.*

Péndrer una porció de encens mascles y un poch de aguardent, y fet una emplastre, l' aplicarás al ventre, al sagí y ronyons, y quedarás curát.

79 *Remey per cualsevol especie de dolor, sia puagre, sia reumatisme, sia lo que sia.*

Péndrer una porció de l' herba tiñosa que de baix á dalt fa tot espinas, fa l' fulla llarga y ampla com lo dit, molt verda, regularment se trobará per los rechs y prats grossos, la farás courer ab un parolet ab aigua, y cuita, pendrás uns bañs ab lo fum de dita aigua y herba, abrigante ab un mocador ó llansol.

80 *Remey per resóldrer una fistula.*

Péndrer un poch de l' herba trepo, l' picaràs, espremarás lo such; del such ne posarás dos ó tres vegadas al dia en lo forat de la fistula, ensalsant cada vegada l' llaga ab sucre roitg.

81 *Remey per cambras.*

Péndrer una porció d' arrels d' espinacal, la secarás un poch, y las fumaràs ab pipa.

82 Remey per mal de caxal y dents.

Péndrer una ó dos reginas, las farás bullir ab vinagre ho dins de un ansat, y glopejaràs del dit vinagre.

83 Remey per curar la cangrena y llagas malignas, seguríssim.

Péndrer tres unsas d' antimoni cru, sis unsas de sal nitre, ratificat, ho picarás mesclat l' antimoni ab la mitat del sal nitre, mesclat y posat dins d' un morter, hi tiraràs una brasa de foch encesa, y cremat ho picaràs altra vegada, barrejanthi l' altre mitat de sal nitre, embolicantho ab un paper : despres pendrás una olla nova, y circuïda de part de fora de brasas de foch, fins á la guirnalda, vermella que sia de dintre, y tiraràs los polvos, tiranlosi de lluny ab una llossa, y quant veuràs que la materia de dintre ja no fa flama trauràs l' olla, picant l' materia de dintre, posant los polvos dins de una ampolla, y per cada unsa de eixos y posaràs una sitra y mitja de agua natural, remenant de quant en quant dita ampolla, aplicantne de eixa agua, ab draps xupats, en l' llaga ó cangrena, y anant continuament fins á la perfecta cura.

84 *Elegir per allargar la vida, y per diferents mals.*

Péndrer 1 unsa y 1 dragma de aloés succotrí, 1 dragma seodaria, 1 de agárich blanch 1 de jenciana, 1 safrá fi, 1 ribarbaro, 1 extret de genebró, 1 triaca de Venecia, y dos lliuras aiguarent refinát, totas estas cosas han de ser polvorizadas, y posadas dins de una ampolla gran que no sia plena ab l' aiguarent, tiranthi despues los polvós, tapantla mol justa ab pergamí mullát, quant lo pergamí sia sech, y farás alguns forats ab una agulla, perque la ampolla se trencaría, deixantla deu dias y remenantla set ó vuit vegadas cada dia, despues ó colarás ab una bayeta blanca, y colát ho posarás dins d' ampollas ben tapat per quant convinga.

Mo. lo de usar dit remey : cada dia sen pot pendrer vuit ó nou gotas al mati y al vespra ab una cullerada de ví, ó aigua de té, ó caldo. Per lo us d' est remey, l' home pot viurer molt temps sens necessitar de altres remeis ni sangrias : prepara las forsas, anima los esperits vitáls, trau los tremulors dels nervis, quita los dolors de reumatisme y de puágre, neteja lo ventrell dels humors crassos, que causan indigestions, y totas las miserias que provenen d' eix principi viciós, com son,

cor agre y migrañas, máta los cuchs, cura las cólicas de ventrèll, fa estar alegre, cura l' indijestió, aclareix y dona forsa al oído, purifica las sanchs y las fá circular ab mes llibertad, fa venir la regla á las donas, fa venir colors á la cara, purga sens dolor, cura las febras impertinents, preserva de malalties contajiosas. Un home vell ne pot pendrer una cullerada de vuit en vuit dias, que lo anima y dona forsas, y lo que té de admirable es, que encara que sen prenga una suficiencia, no fará ningun mal. Per lo us que sen pot fer cada dia, es lo que ja està dalt dit. Per aclarir lo oído se posarán tres ó quatre gotas dins l' orella y se tapará ab cotó flux. Per mal de cor, una cullerada pura. Per l' barola, una petita cullerada ab tres de caldo de moltó, vuit ó nou dias seguits. Per colicas ó ventositats, dos culleradas, mescladas ab quatre de aiguardent. Per las indigestions, dos culleradas ab quatre de agua de té. Per la rabia ó gota cuant puja, tres culleradas cada dia. Per cuchs, una cullerada ab tres de café vuit dias. Per la hidropesía, una cullerada ab tres de café ó vi blanch bo, per espay de un mes. Per las febras, una cullerada á la entrada del fret. Per provocar la regla á las donas, una cullerada ab tres de ví nègre

tres dias seguits. Per purgar en forma tres culleradas per l' jent robusta , y dos per los flachs, Se adverteix, que no obra flns lo endemà y sens dolor, abstenintse de menjar fruitas, llet, ni agràs, no debent aguardar dieta lo que usa dit elixir.

La recepta del dit elíxir, se trobá entre los papers del Dr. Yerabáy metge de l' Suecia, morí de 104 añas de una caiguda de caball. Son avi visqué 130 añas. Sa mare visqué 112 añas. Son pare visqué 112 añas. Esta recepta era en sa familia de molts centurias antes de son avi. Lo tinch molt experimentat.

DIOS SOBRE TODO.

85 *Remey per mal de cañó y garrotillo, molt segur.*

Péndrer un ensat nou, y posarás ví claret bo posantho al foch ab las herbas següents, malvas, violers de bosch, plantatje, escorsa de magrana, de gabarrera vincle per vincle caps de romaguera tendra, tot junt se farà bullir ab lo dit ví, tiranthi despues una porció de sal de Cardona, quedant lo ví ben salabrós, gargarisantne de cuant en cuant una cullerada y no mes, y encara que sel envihi, no li farà dany.

86 *Remey per cualsevol paralitiquès, y en particular per la barola, ben probat.*

Péndrer torias de viña sens altre mescla, ne faràs cendra, de l' cendra llexiu, y ten bañarás las parts lesiadas, com mes calent millor.

87 *Remey per fer un unguent per cualsevol llaga*

Péndrer tres xicras de vi negre, tres de oli, tres unsas de sera nova, sis unsas de sabó de roca, mitja candela de séu, tot cuant se puga agafar ab tres dits, de polvos de rescadura de caña, tot juut posat ab foch lento á bullir remenantse sobint una hora, y tret del foch, se remenarà fins que sia fret, per quedar ben mesclat.

88 *Remey per fer estroncar las cambras.*

Péndrer una porció de plantatje, y una de rosas secas, seta la aigua l' colarás, colada hi posarás mitja unsa de axarop de *mortrons*, una de axarop de rosas secas y altra de axarop de codoñát, ho mesclarás, y calent sen pendrà cualsevol hora, com hi hagia dos horas, que no hagia menjat, y despues si se vol confortar al ventre, se untarà ab oli del mateix.

89 *Remey per curar la tós á las criaturas y per detenir la orina que li escapia, ó sia flux.*

Péndrer caldo de ratas, y es segur.

90 *Remey per trencadura, probatyno fallex.*

Péndrer una porció de goma de oliveras,

masteix en grà mitja unsa, un quart de lapdeno, tres nous de xipré, such de esta-pons una dragma: una unsa y mitja terra sellada, trementina de Venecia una unsa, tres de pega negra, una de cera nova, polvos de sinfito major mitja unsa: se posará al foch, á fóndrer la pega, cera, trementina, y despues en ser un poch fret, si mesclarà lo demés ben polvorisat, y sen compondrán pagats per la trencadura.

91 *Remey per ser aborrrir lo vi.*

Péndrer un parell de anguilas joves y las posaràs vivas dins de una ampolla plena de vi afins que sian mortas, vevent de eix vi se aborreix.

92 *Remey estrany.*

Péndrer una porció de fullas y escorsa de salich bullit ab ví, torna á compte los nervis encungits.

93 *Recepta per compondrer lo bálсам del Papa Innocencio.*

Péndrer essent en la canícula, una garrafa que hi capia dotse lliuras de aiguardent á la proba del oli ó refinat, mitja lliura de tintura de hiparicón, una lliura encens en grà, una aloesucotri, quatre unsas estorachí de llagrima, quatre unsas benjui, dos

cuarts de unsa del ambar grís, quatre unsas del bálsam solido del Perú, dos unsas de enula campana, y sinch de angelica, tot ben picat y polvorisat se posará dins la garrafa y ben tapat y lligat al sobre ab una cuberta de cuiro, se tindrà à sol y serena tota la canícula, se remanará un dia ó altre, y aquest tenirho ben recullit per quant sia necessári, que es bo, y te las propietats següents.

Es efíacs per curar cualsevol ferida sia de tall, punta ó bala en cualsevol part del cos. Cura tota fistola vella, perque fa separar lo tall, embalsamada encarna y lleva tota sicatris. Cura de foch sagrat, ó foch de sant Antoni, que se abrasan sens poder aguantar, y semblants mals que sien originats de mala complexió, prés per la boca preserva de veneno y alivia al dolor de las dens dolentas y gastadas, y cura de cualsevol mal en las genivas, rómp las morenas internas, xupantlas al entrar al llit, cura de cremadura axis fresca com vélla, encarque sia llaga quant es de poch temps y ab cuidado se unta una ó dos vegadas al dia ab dit bálsam, y se deixa descuberta la llaga. Cura de mal de ventre olorantho á menut. tempera lo dolor de cap, y conforta lo cervell

es bo per bertívols, y aumenta la memoria, cura las crostas del nas, y macadúras, eficacissim per tráurer lo dolor, posa la part ofésa en son estat natural; aplicat en los ulls trau la imflamació, cura las erissipel-las ab pocas vegadas que se untia la part y dexant hi un drap. Cura cualsevol llaga y es bo per cualsevol mal, prenentne un poch mes de mitja cullerada, que es lo que ordinariamente se pren, alivia lo dolor cólich, mata los cuchs, resol los flatos, impedeix lo cadarn, fa digeri, conforta lo ventre, dona apetit, procura lo curs natural sens violencia, impedeix los superfluos encaraque sian de sanch. Est remey per cualsevol mal en los budells y per cualsevol altre hi pocóudrich, es convenient á cualsevol edad y complexió: es bo per lo dolor del puagre fregant la part, y dexant los draps bañats ab dit bálsam, lleva la imflamació, y ab poch temps cura perfetament, trau lo humor en fora, y es remey aprobat.

94 Remey per curar los ulls de poll, y fá prodígis.

Péndrer una porció de guillerm sirvent, y una porció de polvos de vidre, mesclat y escapsat lo ull de poll, hi posarás un pegat.

95 Remey per mal de costat, encaraque sia

mal cubert posat en lo costat que se queixa.

Péndrer fempta de bou, niáls y grèx de porch, ho frejirás en la paella, y posat entre dós draps, ó aplicarás á la part.

96 *Remey perque una dona no se gústia.*

Péndrer un mes antes del temps acostumat, á tenir lo flux de sanch, tot lo que se podrá agafar ab mitj cuarto, de polvos de pell de serp, los veurás ab ví ó brou de pá, prenentho en dejú.

97 *Juléps per una gran tós, debentsen péndrer al matí ó mitja tarde, y al vespre, una beguda calenta.*

Péndrer una porció de arrós, una de arrels de malvins, una poca de regalicia, algunas figas de la càn, alguns jinjols, un poch de la flor de vióla, fentho cóurer ab aigua natural, fins que disminuesca per mitjas, y despues ó colarás, per cada escudella de juléps hi posarás mitja unsa de axaróp viólat, y mitja de mel rosát de sucre, si hi ha gran dolor de cap, escalibarás brots de magrana al mitj de dos fullas de bleda, y arruxàts ab aigua arrós y vinagre rosát los posarás al front.

98 *Remey per desfetas de ulls quant se comensa una catarata, una perla ó tel.*

Péndrer un purró de aigua natural, un escrúpol de verdet, dos de vidriol blanch,

cuatre de tudia , dos escrúpols de sucre candi , y quatre escrúpols de sucre de plom , tot aixó sen farà polvos ben sùtils , y se tirarán dins de una ampolla ab la aigua dalt dita , tirantni cada vegada que curian lo ull , dos ó tres gotas , remenant primer la ampolla.

99 *Remey aprobat per los talls dels pits de las donas.*

Péndrer tres parts de sagí fresch de tocino , y una part de sucre blanch , ho mesclarás , faràs un unguent , ten posarás als talls , cada vegada que la criatura se deixa de mamar.

100 *Remey per curar desfetas de ulls per qualsevol animal que sia , per tels , cataratas al principiarse.*

Péndrer mitja dragma de xisca blanca de llagardaix , una dragma de tudia , un escrúpols de os de cipia , una dragma de sucre candi , al pes de quatre grans de verdet , tot polyorisat ben fi y tirat en un canó de caña , li tirarás als ulls dos ó tres vegadas al dia , si es un animal plé , quant prenga est remey , no se li donará tant menjar , y cada vegada que tirarás los polvos al ull , hi posarás un drap xupat de aigua de rosas destilada que cobria los ulls.

101 *Remey per curar als animals los cascós escardats y ferlos créixer.*

Péndrer mitja lliura de séu de crestat, oli de cadells de gos, oli de trementina, pega negra, y pega grega, cera nova, de cada cosa tres un-
sas tot junt se farà fondrer ab poch foch, que
no vullia, fós y fret que sia, sen untarán los
cascos, dos ó tres vegadas al dia.

102 *Remey per curar los dolors de ventre de
las donas despues de haber parit regularment
ben probat.*

Péndrer mitja unsa de axarop de escorsa
de ponsém, tres unzas de aigua de taronjí-
na destilada, vint gotas del laudano liquit
desidenam, dos dragmas de aigua de taron-
jina composta, sis gotas de tintura del cas-
tòr, mitja dragma de la confusib del miti-
drat, tot se posará mesclat en una ampolla
agafant la mitat de dita medicina, se li farà
perdrer la fredor, donantli caldo al cap de
una hora y mitja, la restant al cap de altra
hora y mitja si no té los dolors y no li han
parat ab la primera.

Nota. Fins aquí son receptas que usaba lo célebre Pagés
Sor Vehí de la Péra, que deixá copiarlas al Sor. Apotecari
de Cursà, cerca la Bisbat

Remey per lo borm dels cavalls, y mulas.

Péndrer arrel y mata de paradèllas, y arrel
de espinacal, fets polvos, los hi donarás ab
la grana, ó ab segon.

Altre remey por lo mateix , y ferlos venir gana.

Péndrer dos ó tres embostas de blat , ru-
xat ab orins lo vespre per lo matí , lo matí per
lo mitj dia , ensalsántho ab un poch de flor de
sobre.

Remey per mal de ventre.

Farás un brou de pà ab cumi , y una po-
ca de xisca de gat , y si no li passa bullirás
cosa de una sitra de ví ab grana de canam , y
la mateixa xisca de gat.

Remey per curar á un cavall de una migrada

Péndrer una arrel de malví , dos dexicoira
borda , bullir ab una sitra y mitja de aigua , dos
unsas de esperit de trementina se posará
un paper cada veguda que es la sitra y mitja
de aigua.

Remey per ferlos posar forsa y ferlos tarnar lo pel negre.

Péndrer dos citras de vi bó , se farà bullir ab un puñat de
timóns , romaní verge , y verballó verge despres fregarás lo
caball al vespre de cap á peus y lo abrigarás.

Remey segur per morenas.

Péndrer una porcio de fullas orella de os , las farás bullir
ab oli comú fins que las ditas fullas tornian com si fossen car-
bóns , y posant despres lo dit oli ab una ampolla , ne untarás
lo cés al pacient ab una ploma posanthi un drapet fi : est re-
mey es lo mes segur.

Remey segur per flatos.

Péndrer un pedás de téla com un duro de plata , y posada
en lo plá de la má se mulla ab aiguardent , despues e' hi tiran

encens mascles ben picats, y aquest emplastre se aplica en la nauella fent que agafia un poch de fort y altre de tou, lligantla ab uu mocador perque no caigui y se agafia, y al estar agafat lo pegat, se dexa estar fins que éll mateix cau.

Remey ab que lo Dor. Nogués protomedich del exercit espanyol en la campanya de 1808, curaba luego las febras.

Péndrer 6 dragmas quina de loja, 3 dragmas calisáya, y mitja unsa cremor tártaro, mesclat y polvorisat se reparteix en 9 parts ó paperets iguals. Si son tercianas, lo febrós pendrá una part cada tres horas: y sison cuartanas, cada quatre horas, barrejat ab aigua.

Remey per curar una inflamació exterior ab promititut

Cóurer alguns carbassons y aplicarne un emplastre á la part inflamada.

Remey probat per curar lo dolor romatisme.

Pendrer 3 sous francesos de pega grega, 3 idem polvos de restreny, 3 idem de encens, 3 idem de guillem sirvent, 3 idem occieros, 3 idem valeriana, 3 idem de sanch de dragó, dos unsas de pega negra: fet bullir tot junt ab un plat, sen forma un pegat que se aplica sobre la part adolorida, y s'hi deixa estar fins que lo dolor ha cedit.

Libro de Residencia

de Antonio Glass

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA
DE CATALUNYA. BIBL. FIGUERES

1303842667

CLC2/2512°
GENERALITAT
DE CATALUNYA

BIBLIOTECA POPULAR
DE FIGUERES

Reg. 8638

Sig. 615.896op

0398-46260

